

Література

1. Коган Ю.Я. Просветитель XVIII века Я.П.Козельский.М., 1958
2. Кониський Г. Філософські твори : У 2 т. – Т. 1. -К., 1990
3. Литвинов В.Д. Ідеї раннього просвітництва у філософській думці України. К.,1984

Г.Б.Штельмах, О.Б.Поліщук

ПРИНЦИП ГУМАНІЗАЦІЇ ТА ПСИХОЛОГІЗАЦІЇ ПЕДАГОГІЧНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ ЯК ОСНОВА РЕАЛІЗАЦІЇ ОСОБИСТІСНО – ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ ПІД ЧАС ПРОЦЕСУ ПРОФЕСІЙНОЇ ПЕРЕПІДГОТОВКИ ПЕДАГОГІЧНИХ КАДРІВ

В статтє раскрыт принцип гуманизации и психологизации педагогического менеджмента во время процесса профессиональной переподготовки учителей.

The article deals with the principle of humanismation and psycholigation of pedagogical management during professional training.

Проблема вдосконалення педагогічного професіоналізму учительських кадрів належить до числа тих проблем, які є актуальними сьогодні. Від професійної майстерності, ерудиції та рівня педагогічної культури педагога залежить виховання молодого покоління. Сьогодні нашій незалежній Україні потрібний не тільки виконавець професійних функцій, але насамперед творчий вчитель, здатний уміло організувати життя та діяльність дитячого колективу, підготувати учнів до життя в нових економічних умовах.

Як досягти головної мети виховання – створити умови для самореалізації потенційних сил особистості? Що треба робити, щоб досягти бажаного рівня взаємодії в системі “вчитель – учень” під час навчально – виховного процесу? Ці питання сьогодні хвилюють міські, районні відділи освіти, директорів шкіл і вимагають конкретної відповіді.

Особливий інтерес до них виявляють учителі, які підвищують свою педагогічну майстерність під час процесу професійної перепідготовки педагогічних кадрів.

На наш погляд, усі вчителі повинні оволодіти основами педагогічного менеджменту, що забезпечить собі успішне розв'язання більшості проблем управляти собою, сформувані чіткі особистісні цілі, раціонально використовувати свій час, кваліфіковано опрацювати та використовувати інформацію, щоб краще знати своїх учнів, бачити резерви, закладені в них, допомагати їм оцінювати себе, для того, щоб допомагати їм під час процесу самовиховання та самоосвіти.

За наших часів проблема організації педагогічного менеджменту розглядається науковцями як одна із пріоритетних, але в той же час украй мало досліджених проблем педагогічної науки, хоч деякі кроки вже зроблено. Великий внесок у розв'язання поставленої проблеми внесли зарубіжні вчені Ф.Тейлор, Райс вітчизняні вчені І.А.Зязюн, Л.В.Кондрашова, С.Д.Мартинів, В.Маслов, Г.М.Сагач, В.Шаркунова та інші.

Більшість науковців вважають, що менеджмент – це система планування, організації, мотивації і контролю, необхідна для визначення та досягнення цілей організації.

Педагогічний менеджмент, на думку Б.Дьяченка та Т.Сорочан, являє собою комплекс принципів, методів, організаційних форм і технологічних прийомів управління освітнім процесом, який спрямований на підвищення його ефективності.

Підвищення вимог до рівня професіоналізму педагогічних кадрів актуалізують питання педагогічного менеджменту під час процесу професійної перепідготовки учительських кадрів. Особистісно-орієнтоване навчання під час процесу професійної перепідготовки педагогів вимагає:

- озброєння вчителів знаннями в області технологій педагогічного менеджменту, знаннями та вміннями з питань управління не тільки під час професійної діяльності, але й з метою професійного самовиховання і самоосвіти;

- розвиток умінь управляти собою, об'єктивно оцінювати свої можливості і систематично вдосконалювати особистісні професійні здібності;

Особистісно-орієнтована спрямованість процесу професійної перепідготовки учительських кадрів передбачає внесення серйозних коректив у зміст процесу професійної перепідготовки учительських кадрів, вивчення основ педагогічного менеджменту.

Сьогодні розроблено систему принципів менеджменту (В.Маслов, В.Шаркунова). І нам хотілося б зупинитися на одному з них – принципі гуманізації та психологізації під час роботи з учителями, що проходять курсову перепідготовку.

Мета статті – показати особливості цього принципу під час процесу професійної перепідготовки учительських кадрів. Кожен учитель – практик повинен чітко усвідомити, що рівень розвитку колективу є функцією трьох характеристик ціннісно-орієнтованої зрілості учнівського колективу, організованості та згуртованості членів колективу.

Для слухачів процесу професійної перепідготовки було організовано спецкурс з питань педагогічного менеджменту. Велику увагу на практичних заняттях було приділено питанням розвитку учнівського колективу, а саме питанням постановки трьох типів цілей:

- власне освітнім цілям;
- цілям саморозвитку учнівського колективу;
- Великий інтерес у вчителів – практиків викликало питання законів організації учнівського колективу, що включає:
 - закон побудови шкільного колективу;
 - закон руху;
 - закон паралельної дії;
 - закон перспективи;

Під час практичного заняття з теми “Управління розвитком колективу” ми намагалися відпрацювати наступні функції:

- Постановку професійних цілей та завдань: цілей особистісного розвитку, професійного самовираження і самоствердження вчителів;

- Оволодіння прийомами планування професійної діяльності: складання плану, внесення корективів до нього; Закріплення умінь приймати рішення і прогнозувати бажанні результати;

- Контроль і самоконтроль підсумків діяльності;

- Проектування нових професійних перспектив.

Під час процесу професійної перепідготовки учительських кадрів ми намагалися зробити їх своїми однодумцями, рівноправними учасниками цього процесу. В основу його змісту було вкладено принцип гуманізації та психологізації діяльності.

Навчальні заняття ми будували на взаємній активності викладачів і вчителів – практиків. Взаємна активність проявляється під час педагогічної взаємодії, яка включає не тільки систему педагогічних впливів, але й активне сприйняття, засвоєння запропонованої інформації, особистісну активність кожного, яка проявляється під час самовиховання і самоосвіти. Принцип гуманізації та психологізації забезпечує необхідні умови для формування активної особистісної позиції кожного, колективних стосунків під час процесу професійної перепідготовки вчителів.

Психологізація діяльності – це одна із тенденцій сучасного процесу вдосконалення педагогічного професіоналізму учительських кадрів, яка спрямована на максимальне врахування інтересів, можливостей, здібностей, ціннісних орієнтацій кожного вчителя з метою творчого його розвитку.

Психологізація діяльності під час процесу професійної перепідготовки передбачає виявлення індивідуальності кожного, розвиток здібностей та умінь учителів відшуковувати свій власний стиль діяльності, стимулювати реалізацію потенційних можливостей педагогів і сприятливо впливати на їх пізнавальну діяльність і професійне становлення.

Так, під час розгляду схеми управління розвитком учнівського колективу, ми велику увагу приділяли залученню вчителів до різних видів активної діяльності, що сприяло закріпленню у них професіонально – значущих якостей особистості, ми допомагали розкрити своє власне “Я”. Пошук

своєї індивідуальності у вибраній професійній діяльності, вдосконалення педагогічних здібностей – це основа психологізації.

Психологізація – це завжди ціленаправлена система вивчення, проектування особистості вчителя та її формування під час процесу професійної перепідготовки педагогічних кадрів.

Запорукою успіху під час процесу вдосконалення педагогічного професіоналізму є позитивна мотивація, зацікавленість, активне прагнення досягти поставленої мети.

Психологізація діяльності дає можливість педагогам переконатися у необхідності систематичного вдосконалення особистісних професійних можливостей.

У професійному зростанні кожного вчителя велику роль відіграє позитивний приклад наставника, оскільки він виконує у структурі особистості функцію інформації та управління.

Професійно-моральний облік особистості педагога залежить від мотивів професійних інтересів, установок, ціннісних орієнтацій кожного. І тут важливо врахувати мить переходу свідомості людини у самосвідомість, тобто частіше залучати учасників процесу професійної перепідготовки до управління. При цьому величезна роль відводиться наставникам – викладачам педагогічних вищих навчальних закладів. Вони мають бути орієнтиром для вчителів, прикладом дії в екстремальних життєвих ситуаціях.

Таким чином, дотримання принципу гуманізації та психологізації під час озброєння вчителів – практиків основами педагогічного менеджменту дає можливість впливати на кожного із врахуванням здібностей і можливостей, створювати умови для вдосконалення професійно – значущих якостей особистості, реалізації потреб та інтересів учасників процесу професійної перепідготовки вчителів.